

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/391
KARAR NO : 2021/426
KARAR TR : 05/07/2021

ÖZET: Davalı Oda'ya kayıtlı olarak taksicilik mesleğini sürdüren davacı tarafından, Oda'nın Olağan Genel Kurul Toplantısında karara bağlanan "...oda tarafından bağlanan paraların iade edilmemesine oy çokluğu ile karar verilmiştir." içerikli "n" gündem maddesinin iptali ile kendisinden bağlanması adı altında alınan paranın iadesi istemiyle açılan davanın, DAR YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESİ gerektiği ilmiştir.

K A R A R

Davacı : M.K.
Vekili : Av. M.B.
Davalı : Antalya oförler, Otomobilciler, Kamyoncular, Kamyonetçiler ve Otobüsçüler Esnaf ve Sanatkarlar Odası Başkanlığı
Vekili : Av. B.Ç.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin Oda Başkanlığına kayıtlı 07 T plakalı aracın sahibi olduğunu, davalı odanın 21/01/2018 tarihli Genel Kurul Toplantısında tutanakla karara bağlanan "... oda tarafından bağlanan paraların iade edilmemesine oy çokluğu ile karar verilmiştir." içerikli "n" gündem maddesinin; usulsüz ve hukuka aykırı olarak karara bağlandığını, kendilerinden bağlanması adı altında alınan paraların mevzuatta yeri olmadığını, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Esnaf ve Sanatkarlar Genel Müdürlüğü'nün 02/01/2018 tarihli ve 30741369 sayılı inceleme raporunda Odanın usulsüzlükleri ile ilgili birçok tespitini yer aldığını, bu usulsüzlüklerden birinin de taksici esnafından alınan haksız ve usulsüz paralar olduğunu, duruma kaydedilmek için herkesten ayrı miktarlarda para alındığını, bir kısım taksiciden hiç para alınmadığını, bu durumun emsal ilkesine aykırı olduğunu ileri sürerek, Genel Kurul Toplantısında karara bağlanması ile ilgili iptalini ve davalı Oda tarafından EXPO 2016 duruma kayıt için alınan 35,000 TL'nin yasal faizi ile birlikte iadesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştı.

II. UYU MAZLIK MAHKEMESİNİN KARARINA KARŞI DAVA KONUSU OLAYININ İZLENİMLERİ

A. İdari Yargıda

2. **Antalya 3. İdare Mahkemesinin, E.2018/152 K.2018/1342 sayılı dosyasında, "2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine"** dair 18/12/2018 tarihinde verilen kararın istinaf edilmeksizin 26/02/2019 tarihinde kesinleştiği ilmiştir. Kararın gerekçe kısmı şöyledir:

"...uyumazlık mahkemesinin davacı tarafından davalı idare hesabına yatırılan 35.000,00-TL ile yatırılan bu paranın iadesi isteminin reddi ile ilgili kayıtlardan, Gümrük ve Ticaret Müfettişliği tarafından yapılan teftiş sonucunda yatırılan paranın bağlanması olmadığı ifade edilmiş ise de, söz konusu paranın herhangi bir idari işlem veya eylem neticesinde davalı idarenin hesabına yatırılmayıp meccanen davacı yancağın olarak bağlanması yapıldığı ve bu hususun ödeme dekontunun açıklamalar kısmında belirtildiği, ödeme yapılması suretiyle de davacı ve davalı

arasında ba ı akdinin kuruldu u, bu ba lamda i bu uyu mazlı ın ba ı sözleşme mesinden kaynaklandı ı, bu sözleşme menin Vergi Mahkemesinin görevine giren vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümler ile bunların zam ve cezalar ile tarifelere ili kin bulunmadı ı gibi idare mahkemesinin görevine giren iptal veya tam yargı davasına konu bir i lem ile ilk derecede Danı tayca çözümlenecek bir i lem de olmadı ı: dolayısıyla özel hukuk ili kisinden do an ve sözleşme hükümlerinin tarafların serbest iradesiyle belirlendi i ba ı sözleşme mesinden kaynaklanan uyu mazlı ın adli yargı yerinde çözümlenmesi gerekti i..."

3. Davacı vekili bu kez benzer istemle adli yargıda dava açmı tır.

B. Adli Yargıda

4. **Antalya 12. Asliye Hukuk Mahkemesinin, E.2019/211, K.2020/84 sayılı dosyasında;** Uyu mazlık Mahkemesinin benzer konuda verdi i 24/02/2020 tarihli ve E.2019/719, K.2020/108 sayılı ilamına atıf yaparak "Yargı yolu caiz olmayan davanın HMK' nun 114/1-b ve 115/2 hükmü uyarınca usulden reddine" dair 03/07/2020 tarihinde verdi i kararı istinaf ba vurusunun kesin olarak reddedilmesiyle 16/03/2021 tarihinde kesinle mi tir.

5. Davacı vekilinin 26/04/2021 tarihli müracaatı üzerine, olu an olumsuz görev uyu mazlı ının çözümü için Antalya 12. Asliye Hukuk Mahkemesi 21/05/2021 tarihli ve E.2019/211 sayılı üst yazısıyla dava dosyasını, idari yargı dosyası bilgileri ile beraber Uyu mazlık Mahkemesine göndermi tir.

III. LG L HUKUK

6. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Kamu kurumu niteli indeki meslek kurulu ları" ba lıklı 135.maddesinin birinci fıkrasında "Kamu kurumu niteli indeki meslek kurulu ları ve üst kurulu ları; belli bir mesle e mensup olanların mü terek ihtiyaçlarını kar ılamak, mesleki faaliyetlerini kolayla tırmak, mesle in genel menfaatlere uygun olarak geli mesini sa lamak, meslek mensuplarının birbirleri ile ve halk ile olan ili kilerinde dürüstlü ü ve güveni hakim kılmak üzere meslek disiplini ve ahlakını korumak maksadı ile kanunla kurulan ve organları kendi üyeleri tarafından kanunda gösterilen usullere göre yargı gözetimi altında, gizli oyla seçilen kamu tüzelki ilikleridir." hükmüne yer verilmi tir.

7. 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kurulu ları Kanunu'nun "Amaç" ba lıklı 1. maddesinde; "Bu Kanunun amacı; esnaf ve sanatkarlar ile bunların yanlarında çalı anların meslekî ve teknik ihtiyaçlarını kar ılamak, meslekî faaliyetlerini kolayla tırmak, mesle in genel menfaatlerine uygun olarak geli melerini ve meslekî e itimlerini sa lamak, meslek mensuplarının birbirleriyle ve halk ile olan ili kilerinde dürüstlü ü ve güveni hâkim kılmak, meslek disiplini ve ahlâkını korumak ve bu maksatla kurulan tüzel ki ili e sahip kamu kurumu niteli indeki esnaf ve sanatkarlar odaları ile bu odaların üst kurulu u olan birlik, federasyon ve Konfederasyonun çalı ma usûl ve esaslarını düzenlemektir." düzenlemesi bulunmaktadır.

8. 5362 sayılı Kanun'un "Odaların organları" ba lıklı 9.maddesi öyledir:

"Oda organları unlardır:

a) Genel kurul: Genel kurul toplantı tarihinden en az altı ay önce odaya kaydolmu ve Bakanlık e-esnaf ve sanatkar veri tabanından, ilgili esnaf ve sanatkarlar meslek kurulu u tarafından alınacak, genel kurul toplantısına katılacaklar listesine dahil olan üyelerden olu ur.

b) Yönetim kurulu: Ba kan dahil olmak üzere, üye sayısı 1000'den az olan odalarda yedi, üye sayısı 1000-2000 olanlarda dokuz, 2000'den fazla olan odalarda onbir ki iden olu ur ve genel kurul üyeleri arasından dört yıl süreyle görev yapmak üzere seçilir. Aynı sayıda yedek üye seçilir.(...)" hükmüne;

"Oda genel kurulunun görev ve yetkileri" ba lıklı 10.maddesinde; "Oda genel kurulunun görev ve yetkileri unlardır: (...j) Ba lı oldu u birli in muvafakati alınmak artıyla kurulu amacını gerçekle tirmeye yönelik gayrimenkul ve her türlü ta it alım ve satımına, gayrimenkul kar ılı nda ödünç para alınmasına karar vermek.(...)"

9. Aynı Kanun'un "Oda yönetim kurulunun görev ve yetkileri" başlıklı 11.maddesi ise u ekildedir:

"Oda yönetim kurulunun görev ve yetkileri unlardır:

a) Oda i lerini mevzuat ve genel kurul kararlarına uygun olarak yürütmek.

b) Bakanlı n mevzuat gere i verece i görevleri yerine getirmek.

(...)

f) Oda üyelerinin çalı ma konularına giren hususlarda haklarını korumak için resmî ve özel kurulu lar nezdinde giri imlerde bulunmak, üyelerinin meslekî menfaatlerini ilgilendiren konularda, adli ve idari yargı mercileri önünde oda ba kanı marifetiyle odayı temsil etmek.

(...)

h) Üyelerin, çalı ma konularına giren i lerde geli melerini sa lamak ve ihtiyaçlarını kar ılamak bakımından, gerekli tedbirleri almak, kurslar düzenlemek ve bu konuda ihtiyaç duyulan tesisleri kurmak üzere genel kurula teklifte bulunmak, bu bilgileri Bakanlık e-esnaf ve sanatkâr veri tabanında güncelleyerek takip etmek(...)"

10. Mezkur Kanun'un "Odaların gelirleri" başlıklı 14.maddesinde u düzenleme bulunmaktadır:

"Odaların gelirleri unlardır:

a) Kayıt ücreti.

b) Yıllık aidat.

c) Konfederasyonca belirlenen tarife ücretleri kar ılı nda düzenlenecek ve onanacak belgeler ile yapılan hizmetler kar ılı nda alınacak ücretler.

d) Meslekî yeterlik belgesi ücretleri.

e) Yayın gelirleri.

f) Sınav ücretleri.

g) Oda amacını gerçeğe tirmek için kurulacak kurulu ların ve i tiraklerin gelirleri.

h) Oda tarafından düzenlenecek danı manlık, e itim, kurs ve sosyal faaliyet gelirleri.

i) Muhasebe i lerinin yapılmasından elde edilen gelirler.

j) Faiz ve di er gelirler.

k) Ba ı ve yardımlar."

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

11. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı nda, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 05/07/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, dari ve adli yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyu mazlı ı do du u, idari ve adli yargı dosyalarının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacının istemi üzerine son görevsizlik kararını veren mahkemece Uyu mazlık Mahkemesine gönderildi i ve usule ili kin i lemlerde herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ndan görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

12. Raportör-Hâkim Engin SEL MO LU'nun davanın çözümünde idari yargının görevli oldu u yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTC ile Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

13. Dava, Davalı Oda'ya kayıtlı olarak taksicilik mesle ini sürdüren davacı tarafından, Oda'nın Ola an Genel Kurul Toplantısı'nda karara ba lanan "...oda tarafından ba ı alınan paraların iade edilmemesine oy çoklu u ile karar verilmi tir." içerikli "n" gündem maddesinin iptali ile kendisinden ba ı adı altında alınan paranın iadesi istemiyle açılmı tır.

14. Dosya kapsamı ve yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri çerçevesinde davalı Oda'nın, idari yapı içinde, kamu hizmeti gören bir birim oldu u; kamu kurumu niteli indeki kurulu olan davalıya husumet yöneltilerek, Ola an Genel Kurul Toplantısı'nda karara ba lanan "...oda tarafından ba ı alınan paraların iade edilmemesine oy çoklu u ile karar verilmi tir." içerikli "n" gündem maddesinin iptali ile *ba ı* adı altında yatırılan paranın iadesi amaçlandı na göre, talep ve i lemin idari nitelik ta ıdı nı kabul etmek gerekmektedir.

15. Dolayısıyla açılan davanın, idarî i lemler hakkında yetki, ekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları kapsamında idari yargı yerince çözümlenmesi gerekti i sonucuna varılmı tır.

16. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Antalya 3. dare Mahkemesinin 18/12/2018 tarihli ve E.2018/152, K.2018/1342 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmi tir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde DAR YARGI YER N N GÖREVL OLDU UNA,

B. Antalya 3. dare Mahkemesinin 18/12/2018 tarihli ve E.2018/152, K.2018/1342 sayılı GÖREVS ZL K KARARININ KALDIRILMASINA,

05/07/2021 tarihinde, OY B RL LE KES N OLARAK karar verildi.

Ba kan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
ükrü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Biol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN